Afdeling: Ruimtelijke Ontwikkeling
Mail behandelaar: **k.vanhouwelingen@barneveld.nl**
Telefoonnummer: **0342-495303**

Raadsvoorstel nr.
Barneveld, 5 december 2018
Portefeuillehouder: D.J. Dorrestijn-Taal

Onderwerp: **Kaders warmtevisie gemeente Barneveld**

Aan de raad,

Gevraagde beslissing:
1. Voor het uitwerken van de warmtevisie te focussen op drie technische concepten: een (aard)gas-referentie, een warmtenet en een individuele all-electric-oplossing.
2. Voor het uitwerken van de warmtevisie de technieken van nu als uitgangspunt te nemen.
3. De warmtevisie periodiek te herzien (elke 2-3 jaar).
4. Voor het uitwerken van de warmtevisie het buurtniveau als logische, geografische en sociale eenheid te nemen.
5. Keuzevrijheid als belangrijk uitgangspunt voor de warmtevisie te nemen, maar wel te bezien in relatie tot betaalbaarheid en onderzoek naar de mogelijkheden voor realisatie van een collectief, open warmtenet.
6. Voor het opstellen van de warmtevisie is betaalbaarheid voor huishoudens een belangrijk uitgangspunt. Er wordt gekeken naar de zo laag mogelijke maatschappelijke kosten voor het alternatief voor aardgas.
7. Bij het uitwerken van de warmtevisie en de realisatie hiervan als uitgangspunt te nemen dat inwoners en andere betrokkenen individueel en collectief verantwoordelijk zijn voor de realisatie van de warmtetransitie.
8. Bij de uitvoering van de warmtevisie is in een startbuurt (Wijk van de Toekomst) een mix van huur- en koopwoningen aanwezig.

1. Inleiding

De Nederlandse overheid heeft de doelstelling geformuleerd om in 2050 CO2-uitstoot te reduceren naar nul. Dit betekent dat ook de energievoorziening volledig duurzaam moet zijn en er geen gebruik meer gemaakt wordt van aardgas.
De gemeenten spelen in deze transitie een belangrijke rol. In het Interbestuurlijk Programma is afgesproken dat er regionale energie- en klimaatstrategieën worden gemaakt en dat alle gemeenten uiterlijk in 2021 een warmtevisie vaststellen met daarin een beeld van de transitie naar aardgasvrij. Voor alle buurten die volgens de planning van de gemeente vóór 2030 van het aardgas af gaan, moet bekend zijn wat het alternatief voor aardgas is. De opdracht vanuit het Rijk voor gemeenten is daarbij te kijken naar de warmtevraag voor ruimteverwarming en warm-tapwater opwekking en aardgasvrij koken van woningen en utiliteit binnen de gemeentegrenzen.

Er zullen de komende jaren stevige beslissingen genomen moeten worden over hoe we met zijn allen vorm willen gaan geven aan de warmte- en energietransitie. Om deze reden zijn de gemeente Barneveld, samen met Alliander en Woningstichting Barneveld, gestart met de Verkenning Aardgasvrij Barneveld. Deze verkenning moet leiden tot een gedragen warmtevisie in 2019.

Tijdens twee werksessies in oktober en november 2018 is de gemeenteraad geïnformeerd over het te doorlopen proces, technische mogelijkheden en praktijkvoorbeelden bij andere gemeenten in onze regio. Zoals in de procesbeschrijving aangegeven, beslist de gemeenteraad over de kaders van de op te stellen warmtevisie.

Doel warmtevisie gemeente Barneveld
Het regeerakkoord geeft aan dat over 3 jaar er jaarlijks 50.000 huishoudens van het gas moeten worden gehaald, om te groeien naar 200.000 huishoudens per jaar, zodat uiteindelijk 7 miljoen huishoudens duurzaam verwarmd worden. Doel is dan ook het geven van:
- een stip op de horizon voor wat betreft de opgave van de warmtetransitie (2050) voor Barneveld
- handelingsperspectief voor alle betrokken partijen en inwoners tot aan 2030
- zicht op de rol die de gemeente voor zichzelf ziet weggelegd bij de uitvoering van de warmtevisie.

Kaders voor de warmtevisie: dé weg naar aardgasvrij bestaat niet
De energietransitie zal vele jaren in beslag nemen. De ontwikkelingen gaan snel en voor de realisatie ervan spelen veel lokale, collectieve en individuele afwegingen een rol. Hoe zit onze omgeving ruimtelijk in elkaar? Wat zijn mogelijkheden voor collectieve technische maatregelen of collectieve organisatie/realisatie van de warmtetransitie? Maar ook: wat betekent dit voor mijn huis en mijn individuele mogelijkheden om

maatregelen te treffen? Er is dan ook niet één weg die naar Rome leidt. Wel kunnen we vooraf kaders stellen voor het uitwerken van de warmtevisie. De warmtevisie zal in de toekomst periodiek geactualiseerd moeten worden. Voor het opstellen van de warmtevisie hanteren wij de volgende kaders:

a) *Technieken van nu*
Hoewel deze verkenning een begin aanreikt voor het verduurzamen van de gemeente moet er wel worden gerealiseerd dat deze is opgesteld met de kennis en technieken van nu. We kijken voor een concreet handelingsperspectief naar een aantal technieken vanuit het perspectief van *marktrijpheid* en vanuit *bruikbaarheid* voor woningen. Deze kennis en technieken ontwikkelen zich in een vlot tempo. Daarom moet deze visie periodiek worden herzien. De visie die nu voor u ligt biedt in ieder geval voor de komende 5 jaar een handvat.

b) *3 scenario's*
Door te kijken naar *eigenschappen* van technische opties, in plaats van iedere specifieke optie apart te belichten, wordt de veelheid aan opties ingeperkt en wordt het keuzepalet overzichtelijker. Het is om die reden dat wij focus aanbrengen op drie technische concepten: een (aard)gas-referentie, een warmtenet en een individuele all-electric-oplossing.

c) *Zo laag mogelijke maatschappelijke kosten*
Wij maken voor deze drie technische concepten de kenmerkende maatschappelijke kosten en uitdagingen inzichtelijk. Het doel hiervan is om ook bij variaties op deze concepten een goed gevoel te krijgen van de orde van grootte van de kosten en praktische implicaties. In het kader van betaalbaarheid en bruikbaarheid wordt daarom gefocust op technieken die nu marktrijp zijn.

d) *Zoveel mogelijk keuzevrijheid bewoners*
Het is prettig om bewoners zo lang mogelijk zoveel mogelijk keuzevrijheid te geven. Er zullen echter keuzes gemaakt moeten worden. Daarom wordt keuzevrijheid in relatie tot betaalbaarheid en onderzoek naar de mogelijkheden voor de realisatie van een collectief, open warmtenet bezien. De verkenning vormt de basis om daarover de komende periode met elkaar in gesprek te gaan.

e) *Werk met werk*
Per buurt wordt er gekeken naar 'aangrijpingspunten' als een mogelijke start of reden voor een goed gesprek over de energietransitie. Gaat de straat open omdat de riolering, het gasnet of de bestrating vervangen moeten worden? Biedt de aard van de bebouwing aanleiding om in te zetten vergaande energiebesparing of op een collectieve energievoorziening? Gaat een woningcorporatie haar bezit in die buurt de komende tijd renoveren? Dan zijn dat kansen om werk met werk te maken, die omarmd moet worden.

f) *Kijken naar buurtniveau*
In de verkenning is uitgegaan van het buurtniveau als logische, geografische en sociale eenheid om de komende tijd aan de slag te gaan. Hierbij wordt er niet beperkt tot buurt-, wijk- of zelfs gemeentegrenzen, maar als startpunt van actie lijkt dat een pragmatische keuze, bijvoorbeeld vanwege de vaak gelijksoortige bebouwing en daarmee vergelijkbare woningkenmerken.

g) *Criteria startbuurten*
Voor het kiezen van startbuurten, wordt met name gekeken naar mix van huur- en koopwoningen, waar opschaalbaarheid en 'werk met werk' mogelijk is en of er al initiatieven zijn in een wijk of buurt. Met een combinatie van deze aangrijpingspunten ontstaat een beeld met de meest kansrijke buurten waar gestart kan worden met bewonersgesprekken om de buurt aardgasvrij te maken.

h) *Bewoners en overige gebruikers denken actief mee over oplossingen voor hun buurt of wijk*
Er zijn vaak meerdere oplossingen mogelijk. Welke oplossing het beste past, is tot op zekere hoogte te berekenen of af te leiden uit data, maar de ervaring leert dat de randvoorwaarden en wensen van betrokken stakeholders hier uiteindelijk bepalend in zijn. Deze verkenning wordt daarom opgesteld samen met Woningstichting Barneveld en vormt de input om het gesprek aan te kunnen gaan met de inwoners en ondernemers.

Zie bijlage 1 voor een schematische weergave kaders en uitgangspunten voor de warmtevisie.

2. Door de raad gestelde kaders

- Energievisie 2015-2020

3. Effect

De kaders en uitgangspunten vormen de basis voor de uitwerking van de warmtevisie.

4. Argumenten

1.1. De voorgestelde kaders en uitgangspunten geven voldoende handvatten voor het uitwerken van de warmtevisie.

De uitgangspunten bieden handvatten en zijn tegelijkertijd algemeen, waarmee er voldoende mogelijkheden zijn om verschillende opties uit te werken en te komen tot een werkbare mix en uitvoering voor de gemeente Barneveld.

5. Kanttekeningen en/of alternatieve scenario's

Er zijn momenteel veel ontwikkelingen gaande op het gebied van duurzaamheid en energie. De gemeenten wordt gevraagd een warmtevisie op te stellen (uiterlijk 2020), maar ook moeten zij in 2019 Regionale Energie Strategieën ontwikkelen. Tegelijkertijd ontwikkelen technieken zich en zien we een groei van burgerinitiatieven op dit gebied. Binnen dit speelveld zal de realisatie van de energietransitie de komende jaren vorm krijgen.

6. Uitvoering

Met het vaststellen van de nationale Energieagenda (2016) heeft de gemeente de regierol gekregen over de lokale energievoorziening. De initiatiefnemers van dit onderzoek zijn gemeente Barneveld, Woningstichting Barneveld en Liander. Als inwonervertegenwoordiging zijn de lokale energieambassadeurs actief.

Met de vaststelling van de kaders voor de warmtevisie gaat het enerzijds om een technische uitwerking van mogelijkheden en kosten, anderzijds gaat het om het verkrijgen van inzicht in de uitvoeringsmogelijkheden van de warmtevisie. Na vaststelling van de kaders wordt de warmtevisie uitgewerkt. Deze warmtevisie vormt het kader voor de warmtetransitie tot 2030. Jaarlijks wordt een evaluatie van de voortang en plan van aanpak voor de uitvoering aan de gemeenteraad aangeboden. De warmtevisie wordt naar aanleiding van ontwikkelingen elke 2-3 jaar geactualiseerd. In deze periode onderneemt de gemeente, samen met de Woningstichting Barneveld, Alliander en inwoners, concrete stappen om de warmtetransitie te stimuleren en te realiseren. De gemeente ziet daarbij haar rol en inzet op hoofdlijnen als volgt:

- Na de vaststelling worden subsidieaanvragen gedaan voor co-financiering vanuit de provincie van 2 Wijken van de Toekomst.
- Aansluiten bij de programmatafel ‘Wijk van de Toekomst’ van het Gelders Energie Akkoord.
- Opzetten van een communicatiestrategie voor de gehele warmtetransitie
- De gemeente betrekt bewoner-coöperaties bij de warmtetransitie.
- Het college legt, samen met de warmtevisie, een voorstel aan de gemeenteraad voor met betrekking tot financieringsmogelijkheden voor inwoners van de energietransitie.
- Het college verkent de mogelijkheden voor (bronnen) een warmtenet
- Het college legt, samen met de warmtevisie, een voorstel aan de gemeenteraad voor met betrekking tot de benodigde capaciteit en middelen voor de uitvoering van de eerste periode van uitvoering van de warmtevisie.
- Om te voorkomen dat er keuzes gemaakt worden of investeringen worden gedaan die later onnodig blijken zijn er instrumenten en kennis nodig. Het rijk is daarom een belangrijke gesprekspartner.

Verwachting is dat het voorstel ter vaststelling van de warmtevisie, tezamen met de hiervoor genoemde voorstellen, na de zomer 2019 aan de gemeenteraad wordt aangeboden.

7. Financiële gevolgen

Voor de gemeentelijke organisatie gaat de uitvoering van de warmtevisie extra capaciteit en extra middelen betekenen. Zowel op het gebied van interne als externe communicatie, het afstemmen/coördineren van werkzaamheden tussen verschillende partijen, inzet van het Energieloket, het starten van een woningabonnement voor verduurzaming van bestaande bouw en het co-financieren van een provinciale subsidie voor het programma Wijk van de Toekomst. Via deze subsidie kan de gemeente financiële ondersteuning krijgen voor het aantrekken van door inwoners gekozen wijkprocesbegeleiders. Bij het vaststellen van de warmtevisie wordt een (financieel) voorstel gedaan door het college aan de raad voor de uitvoering hiervan.

8. Risico's

-

Burgemeester en wethouders van Barneveld,

de secretaris,	de burgemeester,
H.F.B. van Steden	dr. J.W.A. van Dijk

Bijlagen:
Bijlage 1 : Kaders Warmtevisie